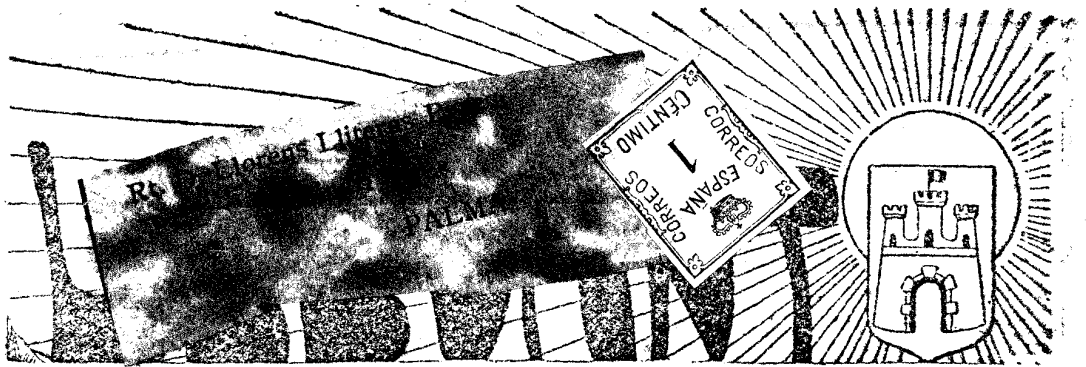

PREUS

Artá Un trimestre 1'50
 A fora any 7'00
 Al Extranjer id. 10'0

Número solt
 0'10 cts.

SETMANARI CATOLIC MALLORQUI

Artá 24 Juny de 1922

PER DEU I PER MALLORCA

Redacció i Administració
 Quatre Cantóns, 3

Diada de la Prensà Católica

Com cada any el nostre Prelat ha deixada sentir sa veu apostòlica per la preparació de la diada que el vint i nou d'aquest més se dedica a la Bona Prensà.

El 14 del present juny ha publicada una Circular recomanant les pràctiques que en totes les Iglesies de Mallorca s'hau de fer en aquella diada que son: Un tridu els dies 27-28 i 29 i en aquest dia una Comunió general, capta i constitució de Juntas locals que treballin per la difusió de la premsa Catòlica i extirpació de la reprobable, recordant a tots els feels que S. S. el Papa Benet XV concedí indulgència plenaria a tots els qui confessats i combregats s'adheresquen an els actes piadosos que per fomentar la Bona Prensà en aquell díase celebrin.

Es aquesta diada referment de ideals: els d'esvaír de dins tots els pobles aqueixa serpeta verinosa que tant de

mal fa, i de protegir i escampar els periódics que difonen les veritats de la S. Relligió, la santa doctrina de l'Esglesia i la pràctica de bones costums.

La nostra vila avui está plagada d'una pluja de periódics immorals pornogràfics i antirelligiosos que fan campanyes enverinades contra tot lo bo i lo sant, i aquests paperots se lletgeixen per tot arreu i s'escolten com a veus autorisades o posant en perill moltíssimes de consciencies. Sen molts els qui han oblidat que tals periódics están terminantement prohibits per l'Iglesia i no fan cas de lletgir-los i protegir amb la seua compra la seua difusió.

Son centenars de centenars els que dins la vila s'escampen i no son molts qui s'amaguin de lletgir-los en públic; prova o d'una ignorancia e incultura extrema, o una impudicia escandalosa.

Per aixó, ara que va a celebrar-se en el día de St. Pere la "Diada de la Prensà Católica" es necessari que les autoritats i Juntas encarregades recordin an els catòlics artañens que'l nostre Prelat prohibí la lectura d'aquets periódics que tot i escampant la mala llevor de l'in-

moralitat i l'antirelligió, deshonren la nostra vila posant de manifest devant les demés de Mallorca que Artá s'ocupa de tanta baixesa com en ells s'hi escola.

I aprofitant també la recomanació del nostre bon Prelat tal volta sería d'eficacia gran la constitució de una Junta local de propaganda catòlica que treballant així com cal, podria fer un grau be.

A. F.

Tot son flors

Encisats encare amb el grat perfum dels núvols d'encens entre el quals adoram a Déu en la diada del Corpus, sentim i començam a ensaborrir ja la fragancia de la murta florida de St. Joan. I quant d'aquí unes setmanes ben poques ja entrem dins las cases que tenguen una jovecella, fadrina i no deim guapa i fenera, perque heu son totes quedarem gratament impresionats amb la pagesíssima olor de l'aufabaguera an a qui un poeta estimá, precisament perque és pagesa.

I ja que aquí som, permeteume que us diga de dones i de flors, d'aromes i belleses, d'amors i de virtuts.

Comparau la dona mallorquina amb l'encens i veurem que com ell despren un aroma de puresa encaminat sols a servir i honorar a Cristó.

I aquest aroma qu'exhala és tan seu, tan propi, que sols l'airós i gentil mediterrani és capaç d'esser la murada gegantina qu'es necessita per gordar tan preuat tresor contra l'imoralitat que corromp aquest sigle XX.

La murta en aquest temps tan plena de flors blanques aromades com elles soles, pot esser ben bé la representació de les nostres pageses en els moments d'alegría, d'aquesta alegría pagesa tan blanca i aromada com la murta.

Tant una com l'altra, murta i alegría mai falten a les festes de poble i van tan juntes que si faltava pels carrers d'una vila en festa, la catifa de murta que tan a gust trepitja el peu lleuger de les pageses, aquestes mirant al cel exclamarien:

¡Quina llástima! Sense murta no heu sembla gens, festa.

I és que els sons de las xeremies no les arribaria aromat, ni les paraules que l'enamorat li diria just al caient de l'orella no li sonaria a petons com li sonava antany quant al passejarse es travaven tot dos els peus amb les branques, blanques de flors i verdes de fulles, que sabien evitar situacions a voltes embarassoses.

I queda l'aufabaguera.

Tot l'elogi que en pogués fer ma ploma mesquina seria poc, doncs ja la ha glosada prou bé una de les vives llumeneres de les lletres mallorquines.

¿Us recorda allò de
jo t'estim aufabaguera
gentil planta riolera,
de Mossen Riber?

L'aufabaguera es la tendressa, la modestia i la virtut de l'ànima pagesa.

Hauria acabat gentil mallorquina si no m'enorgullís de coincidir en aquesta comparança amb una Societat que conta per triums ses iniciatives i que prepara una exposició de flors per la daida de Sant Pere.

En nom d'aquesta Societat "Cultura Serverense" he volgut dir, tenc el gran honor de convidar a las garrides il·lidores de LLEVANT perque amb llur bellesa donin més lluiment en aquesta festa i ocasió de dir quant les vegin vora un roser florit amb sa cara que és confon amb una borla d'hortensia del costat, o darrera un olorós gesamí, qu'així com diuen d'Andalucia que tot son dones i flors, que aquí a Mallorca tot son flors.

Amador de Dant

Son Servera 19-6-22.

Documents històrics

En l'Arxíu municipal de la nostra vila, casi del tot inexplorat, convendria hi hagués que hi fes recerca i llevás la pols a molts de documents que donarien molta llum per l'història de la nostra vila.

A l'amabilitat del diligent Segretari D. Rafel Sard devem l'haver pogut transcriure aqueixes interessants notícies que repreneu íntegres i al peu de la lletra: *Memoria de lo que se practicó en n.ª Ig.ª. Parroql. en lo funeral de Nostron Monarca Carlos 3.ª Rey de Espanya, es lo Sigto.*

Funeral.—Die.... 1789. En n.ª Ig.ª. Parroql, se feu un tumulo de cosa de 20 palms de altura, y demunt de ell una Corona de Rey en 18 Ciris de mitga lliura que anaven voltant a dit tumulo i a cade part del mateix se posaren dos ciris grosos de cada Confraría de dita Ig.ª. en lo altar ma-

jor 6 ciris de mitge llura y al ofici major se canta de requiem amb mta. solemnidad, i acabant dit ofici los Universaris adjunt de dit tumulo, y enseguida de esso comparegue la Comunidad, de los Frares del Convent de esta vila ab Creu alsada y Capa pluvial ahont així mateix cantaren las adsequias en honre y gloria de dit Nostron Monarca Carlos tercer, tot acostas de Nostra Vila.

Animaras de Nostron Monarca Carlos 4.

Día 25 Juliol 1780, se coroná al Dr. Bart.ª. Servera de la Font fill de Magt. Ketgidor Major i se feren les funcions sigüents:

Primé a la entrada de la nit del dit día 25 passá lo Ajuntament acompanyats de los Senyors de esta vila en la propia casa del dit Servera Reqr. Ma.ª ahont aportava una bandera a modo de estandart. Y lo acompanyaven en sonido de tambor en el Cadafal que se havia construït baix del carrer de esta univerd estant tot endomassat ab alguns ciris qui cremaven ensima de una mesa devant nostron Monarca Carlos 4, baix de un doser adins al mateix cadafal, y después se feu una cavalcada de tot lo bastiar gros i petit de esta dita vila ahont presidia per cap de la mateixa lo Dor. Sebastiá Gili tint. de Ble. Rl. i Batle Rl. lo here lo honor Juan Sureda y Martorell, posant per molts de paratges de esta vila Festers de teya i en totes les Cases llantons o Cruyes fent diferens coses de llumanaries a portals de ditas Casas i cremaren cerca al día, i al día sigüent 26 asent a la nit se fe' una professó amb tota solemnidad y música ahont presidia el clero y Comunidad de frares ab ciri cade un, los Srs. del Ajuntament i Senyores de este Poble ab tota la cera de las Confrarias de la Parroquia y Convent en totes les banderas y panons entonant

al *Teicun laudamus* voltant per tota la vila, arribant al Convent de la mateixa ab molts de fasters y llums per tots los carrers que cremaren hasta las 2 de la mateixa nit. Tot per memoria.

LA FLOR DEL CEMENTERI

*Oh aquella humil floreta
que neix dins l'hivernada
su'ran del cementeri,
tan blanca, tenra i neta!
Allà viu despreciada
i plena de misteri.*

*Llà vora una florida
d'art trist en cándid marbre;
la delicada ofrena
d'amor no encar finida,
de fè que al feel i al barbre
a sos morts encadena.*

*Fou llevoreta, un dia,
sepulta i corrompuda
en terra mortuoria.
Avui té l'alegría
del viure, i exhala muda
extòtic cant de glòria.*

Coelifer

Mars 1921

La pesca de l'arregada

Negú dels qui me lletgeixen, desco-neix aquest peixet, que a la nostra terra, constitueix un dels millors companys per la classe treballadora durant l'hivern; i si bé no l'han vista mai amb estat fresc, han contemplat en el portal de los nostres butigues aquelles botes tan resplandents, dins les quals hi estan tan ben compostes radialment, semimomificades.

Vistes seques, se compren facilment el color que tenen al estat viu: un blau verdos per demunt i blanc platetjat per costats i ventre. Altres caracters interessants, son, que la barra inferior es més llarga que la superior i estan

proveides totes dues de dentetes molt fines i sa llengo está cuberta d'unes escatetes apropòsit per retenir els aliments.

Tenen la costum de *brollar*, treure el cap de l'aigo com les *llisses* de les nostres mars i s'arpleguen en moles tan immenses que de vegades tenen 30 km. de llargaria per 5 i 6 d'amplaria, essent l'observació del seu pas un espectacle admirable, degut an els milt de colors que se formen al topar la llum a ses escates, produint l'impressió, al llombretjar, d'una corrent de plata fusa que anás omplint la mar immensa.

Moles de tal naturalesa, amb una abundancia de peix tan extraordinaria és natural que duguin de remolc una infinidat d'altres peixos i monstres marins, els quals juntament amb els ocells, ne fan una destrossa horrorosa, però que de cap manera poren arribar a destruir.

Aquestes moles amb tots els seus seguidors, al avensar dins la mar, fan una remorada semblant a la que sentim al passar un esbart d'estornells per demunt els nostres caps, com si fos una barrumbada despresa d'algun nigulat i de aquest renou, els pescadors se n'aprofiten per sebre per aon i quant vé la mola.

L'arregada no es peix de les nostres mars, devalla de la mar boreal per tot l'Atlántic, fins a les costes de Noruega, d'Holanda i d'Anglaterra que son els principals paissos que se dediquen a la seva pesca.

A primers de gener comensen a compareixer les primeres en les costes de Noruega i poc a poc van augmentant les moles qui provenen del nord.

Llavores és quant comensa la pesca. Es de les anomenades d'altura, que vol dir lluny de la costa, i se fa amb barques de 60 a 80 tonelades, les quals, duen llautets auxiliars i van proveides dels ormeis i utensilis necessaries, com son xerxes, sal, mitjes botes etc.

Se pesca durant la nit per lo qual se caeln les xerxes, que solen tenir de 6 a

10 metres d'amplaria a unes 8 braçes de fons i a cada 250 m. duen un barril amb una senyal; immediatament se posa un teléfono amb condicions per poder sentir la remor del peix, queda acusa da admirablement.

La calada sol durar dues hores, durant les quals el peix que cau al endret de les xerxes queda enganxat i s'escapa el qui passa per els quatre costats del ormeig.

A mitja nit comensa la l'eva, per la qual, tenguent amb comte el gran pès del peix, s'habilita un torn elèctric, cuidant els mariners de guiar la xerxa a bordo a mida que va'surtint, fentla passar per unes banquetes fixes, demunt les quals els peixos son fortament sacsetjats.

L'espectacle que ofereix també el peix, al caure demunt la barca, a la llum dels fanals, es marvellós; se treu en tanta cantitat que arriben a tapar la cuberta tota, amb un gruix de 30 o 40 cm.

Una vegada llevat, en fan la tria, posen els joves a un caramull, els mascles i femelles de cria a un altre i els que han criat a un tercer, comensant a bordo mateix la preparació de la aigo sal per iniciar les operacions de conserva.

Juan de Binialgorfa

Nota agrícola

El més de juny és un dels més hermosos de l'any. Els camps ens mostren el magnific daurat de les espigues les quals mogudes onadament per les ventades produeixen aquella gamma de colors que sols una vegada a l'any podem contemplar.

Els comellars amagats entre els costers, son el centre dins el qual se desenrol·len aqueix sens fi d'artistes que de cap á cap d'any treballen per fer lluir les nostres taules.

An el mes de juny canvia rapidament la decoració; el blanc daurat de

les espigues se va convertint poc a poc amb el verd intens dels nostres prats. Les onades que el vent abans produïa queden clavades a la terra, solcada per les mans calloses dels nostres conradors.

Enguany son molts els qui han fet planters que treuen a la plassa tots els diumenges dematí, i no s'hi veuen les mans, tot se ven, i els preus no son exagerats.

La gent sembla que se vulgui refer amb les hortolisses, del mal any que hi ha de cereals.

Aquests en general son dolents; les va fallar aigo an el Abril i darrerament una collada de xaloc les ha deixats espantats. Hem notat però que els qui havien preparat bé les terres per la sembra han obtingut més bons resultats, lo qual vol dir, que la terra no es ingrata, però que, com les seues fonts s'arriben a agotar, és necessari referles, posar-les amb condicions perque puguin absorbir els elements que més tart han de cedir a les plantes. Les reyes d'estiu, deiem amb una altre ocasió, son necessaries, la terra estufada està subjecte a l'acció del sol i l'aire que la predisposen per fer un bon treball de nitrificació.

Les faveres tampoc han anat tant be com aparentaven; n'hi ha hagudes de bones ferm i nos cridá s'atenció veure unes faves molt ben granades que segons mos digué el qui les havia cullides, no havien vista gens d'aigo. Aquest fet es molt interessant per quant essent, una rassa de faves valencianes, podria, ben conduïda, donar grans cullites en anys seguidors. També hem pogut notar que les pessas de terra ben cultivades les han dades molt millors.

Pagés.

De Capdepera

La festivitat del Corpus se celebrá amb la solemnidad de costum. El matí tengué lloc l'Ofici Major amb nostre Amo patent: hi predicá el Rt. P. Mateu Amorós T. O. R.: el «Coro Davidic» cantá la Missa de n' Oreste Ravanello dedicada a St. Antoni de Padua.

El capvespre a devers les cinc surtí la processó recorreguent els carrers de costum: hi assistiren

molts de feels En ella tocá la banda de música que dirigeix el mestre P. Ant. Massanet; la cual acompañá el «Pange lingua» a veus, tradicional.

—Com en altres parts, en Capdepera hem estats favorits amb pluja abundant: moltes families que ja tenien les cirternes buides a causa de lo poc que durant aquesta ivermada passada havia plogut, ara les tornen tenir replenes d'aigua la cual, gracies a Deu, elze será més que suficient per porer fer frente a l'estiu qui s'entrega.

—A causa de lo molt qu'ha plogut els conradors han tengut necessidat de desfer les garbes, que ja tenien preparades per posar a demunt s'era, a fi de que puguin aixugar.

Els fruits en general, enguany s'entreguen molt primerenes.

El temps, sembla qu'ha despedit l'ivern del tot amb aquest derrereres aigues.

— TRADICIÓ GABELLINA.—

Después de cada croniqueta setmanal un aimador de la patria s'ha oferit a contar una tradició de Capdepera, ja referent al temps de les incursiões dels moros, ja a algún fet extraordinari succeït dins el terme etc: tot lo cual no duptam será del gust dels lectors gaballins i dels qui aprecien les noticies que ja nos contaren els nostros padrins. Son recuïdes per un gaballí patriota que amaga el seu nom baix el pseudonim de *Marfil*.

Corresponsal

En el pròxim n.º anirà la primera que no surt an aquest per falta d'espai.

De Son Servera

Invitats per la Redacció del LLEVANT a que aceptasem la corresponsalia i donada l'amistat que mos uneix amb el Director Sr. Ferrer, no hem vacilat amb admetre l'invitació i gustosos procurarem informar a n'els lectors dels fets, iniciatives bones, detalls que puguin interessar a qual'eu i tot lo que tenga relació amb el moviment religiós, cultural i agrícola de dins la nostra població.

Comensarem per donar conta de la desgracia de que fonc víctima l'infortunat vecí Sebastia Reus uns dels dies passats, precisament pocs després d'haver-né sufrida una altre de ben lamentable de la qual va dar noticia el nostro antecessor:

S'en anava per la carretera de Ca. S' Hereu amb el carro de buit. Quant va esser a un cert punt encontrá un xiclista, l'animal tengué por de sa máquina i ja's partida per avall amb una velocitat hábrara. Els esforços del conductor foren inútils per detenir-la i d'aquesta manera continuava la bístia la seva vertiginosa carrera. Devora les barraquetes de Ca S'Hereu va girar el carro i a consecuencia del giro l'amo es va rompre una cama.

Llamentam de veres tal accident y desitjam a n'el ferit pronta curació, fent vots al mateix temps p'el restabliment de la seva esposa i fill.

—A pesar de ser dissapte qui ve el día de St. Juan, Patró d'aquest poble no's parla gaire de la festa. Suposam que, igual qu'els altres anys se la deuprellongar p'el diumenge prop-venent. Si es possible en moment oportú feim contes publicar el programa.

—El dissapte del Corpus a vespre el temps's posá a punt de ploure, estava el cel tot ben negre, i dins pocs moments queia una aigo que deim de bambolla.

El s'endemá dematí també plogué bastant, el decapvespre també heu prová una estóna i més tart s'aclarí. La processó es pogué fer en tota normalidad. Els demés dies ha fet de tant en quant alguns ruixats forts. Encare qu' aixó haurá dificultat les operacions del batre, en canvi p'els abres será, a dita dels conradors, altament beneficiós.

Corresponsal.

Ajuntament

Sessió del 4 de Juny de 1922

En aquest día se celebrá sessió presidida pel Batle D. Juan Casellas en la qual se lletgí i aprová la acta de l'anterior i seguidament s'acordá:

1.ª Aprovar un compte de vint pessetes per gastos del Secretari

per son viatge a Palma per acord del 14 de maig.

2.ª Aprovar un rebut de Juan Lasheras de 13 pts per impresos.

3.ª Id. d'altre rebut de Domenge Riutort de 6 pts per impresos.

4.ª S'acordà la distribució de fondos del mes.

5.ª S'aprovà l'extracte dels acords presos per l'Ajuntament i Junta Municipal durant el més de maig.

6.ª Sol·licitar al Exm. Ministre de Foment proposi al Govern lo seguent: 1.ª Incloure en el Pla de Ferrocarrils Estratègics una linea que partesqui d'Artá i acabí a Calarratjada anunciant el Concurs de Projectes per la seua Construcció 2.ª Incloure en el mateix pla una linea que partint de La Pobla termini a Calarratjada per Artá i de que ja que en la Actualitat está unit aquest poble amb La Pobla per medi del Ferrocarril d'Artá s'anuncii un Concurs de Projectes per la construcció del tros d'Artá-Calarratjada, (Capdepera).

7.ª Fixar al públic per 15 dies el projecte de Pressupost extraordinari per sometre-lo després a votació definitiva de la J.M.

8.ª Que'l Batle vagi a Palma per assumtos municipals.

9.ª Pagar el refresc dat an els alumnes i professors de les Escoles d'Oficis de Barcelona en sa visita al Ajuntament.

10.ª Obsequiar també amb un refresc an els Soldats artanencs repatriats de la guerra d'Àfrica després d'assistir amb l'Ajuntament i autoritats a la Salve que se cantarà a la Verge de St Salvador.

11.ª Concedir permís an els propietaris de finques de la Corbaya que desitgen construir un pont en el torrent entre aquesta finca i Son Frare, i ajudar-los amb la prestació personal.

mateix produí un efecte desagradable per esser el segon que dona dèficit. Les circumstancies, en veritat, no han estades gaire favorables, però també es ver, i tothom ho regoneix així que a la societat li falta acció, moviment, entusiasme. Els socis están invadits pel pessimisme més aterrador i an això heí contribueix l'inacció i tal volta la falta de táctica dels directors que han cregut salvar la societat, llevant tot estímul an els socis.

Deim tot aixó, perque amb pena fonda veim que trampoletja aquesta societat que fa poc duia vida espléndida, i tal volta com se vulga posar-hi remei no s'arrípija a temps.

RELLIGIOSES

En el Convent

El prop passat diumenge se celebrà en el Convent de St. Antoni la festa del *Corpus*.

El dematí s'hi feu la Comunió General de Tercicis que s'adelantá per que'l quart d'umenge se fa la festa de les Espigues. A les 10 hi hagué Ofici Major en el que predicà el Rt. P. Rosselló. T. O. R. i se interpretà la partitura del P. Amórós.

Al capvespre tengué lloc una solemne processó pels carrers acostumats. Casi tot el matí havia plogut; el capvespre estava també amensador però una hora abans de la processó se posá ben clar, lluí el sol i se pogué fer sense temor. Com la música d'Artá está desorganizada, felisment s'apelá a cantar Motets al Santíssim pel Chor Serafic combinats amb el Trissagi al que responia el Chor de Sta. Cicilia lo qual doná novetat a la Processó que resultá molt selemne.

-Demá dissapte, diada de St. Juan a les 4 i mitja del capvespre s'organizará l'Adoració Nocturna per anar a l'Ermite de Betlem aont s'hi celebrarà la Festa de les Espigues i d'aont tornarán a l'ondemá de matí. Se convida a tots els que hi vulgui pendre part.

A la Parroquia

Avui diada del S. Cor de Jesús hi ha Comunió General. Però la festa se ferá amb tota solemnidat el dia 2 de Juliol.

El dia de St. Pere se celebrarà festa solemne cantant-se una Missa a veus. El dia de St. Marsal també se ferá festa amb Ofici Major en el que predicarà Mossen Andreu Casellas.

Crónica

DEL TEMPS.—Dissapte i diumenge encara plogué molt. Molts s'aprofitaren per omplir la cisterna. D'allavors ençà fa uns dies espléndits, senya de que hem entrats de ple dins l'estiu.

ESTAT SANITARI.—Ha disminuída notablement la malaltia d'enginetes. Hi ha pocs casos.

MORT.—Inesperadament el dia 19 se rebé la noticia telegráfica de que en l'Hospital de Palma havia mort el soldat artanenc Gabriel Cursach Tous, fill de l'amo de Algaida la que causá gran sorpresa al vecindari perque el dia que se cantá la Salve a la Mare de Deu de St. Salvador eli heí assistí. Era, com se sap a Melilla i quant se doná orde de repatriació se trobava malalt a l'hospital i tant de desig tenia de tornar que encara que molt fluix se posá en camí. Estigué aquí uns quants dies amb sa familia i tornant a Palma ingressá dins pocs dies al Hospital aont l'ha trobat la mort. Que Deu l'haja acullit a la Santa Gloria i doni conformansa a sa familia a la que acompanyam amb el sentiment.

EXAMENS.—En el Seminari de Palma s'han celebrats els exámens de fi de curs. Els estudiants artanencs han conseguides bones notes i entre ells ha aprovat brillantement l'ingrés i el primer any en Gabriel Fuster, nabot dels capellans Fuster preparat p'el Vicari D. Sebastiá Lliteras. Enhorabona.

VISITA D'INSPECCIO.—El passat dimars foren aquí per passar la visita a les escoles nacionals els Inspectors de 1.ª ensenyansa D. Manuel Rueda i la Sta. D.ª Angela Sempere. El primer aprofitá l'ocasió per veure el local que s'ha llogat per establir-hi les dues escoles de nins per la graduació de l'ensenyansa, i essent a son gust informá favorablement. D'aquest asunto mos n'ocuparem amb més detenció en números successius.

A CALARRATJADA.—Son varies ja les families que han comensada la temporada d'estiueig a Calarratjada. Aquella colonia va prenguent ja l'animació dels demés anys.

ESPECTACLES.—Segons noticias, el diumenge 2 de Juliol la Companyia Vaquer-Beneyto tornarà dar una funció an el Principal. Posa en escena *El pecador es la miseria* de Juan Dedeu. La seua feta Na Maria Vaquer recitará una poesia.

Vida Social

El Sindicat Agrícola

Diumenge a vespre a les 9 se tengué Junta General extraordinaria per donar lectura an el Balans que caía any se fa en la Societat. La lectura del

LA RONDAYA DEL DISSAPTE

El Castell de Irás

i no'n tornaràs

Això era i no era, bon bron fassa la cadenera.

Això era un pobre pescador que cada dia s'en anava a sa vorera de la mar i se passava nit i dia tirant més ams i xerxes que estrelles no hi ha an el cel i granets d'arena en les platges. Però si trist hei anava més trist s'en tornava per que mai per mai ses mayes de ses xerxes enganxaven cap peix i ets ams sempre li queien an es lons de la mar i amb ells ses esperances.

Però vetaquí que un dia, a la bona de Deu, soccei que passà per ella una guardeta de peixos blancs i rotjos com el corali i perles i s'aturaren just an aquell punt i es pescador los afinà. ¿I que fa ell? tirà ets ams desseguida i se posà a dir:—Peix, peixet, tastá un poquet.

Un peix més gros que'ts altres, per golós que era el va picar i aquell homenet en tengué una gran alegria.

Deu te premii la bona obra que n'has feta, però com sa necessitat no te llei t'he de matar.

A lo qual es peixet va respondre:—Bea trista es sa meva, dissort i molts de conseys te donaria si me perdonasses sa vida, però ja que per mos pecats i sa teva fam he de morir-me, esco'ta'n un tant sols que en be teu serà i no per mí.

—Mira, tu te casaràs amb una dona jove i tendreu tres fiys gentils i hermosos com sa mateixa llum de s'auga, però tant parecuts i igualets que ni tu mateix sabrás distingir-los; serán valents i ardots i voldrán veure llunyanes terres i encara no serán grans com ja fugirán de cateva sense que'n sápiques res mai més d'ells anoser que guardis be la meva sanc i sa meva es

pina ben neta, i ho posis dins una botella. Cada volta que aquella s'entebolirá i s'espina se torni rotja serà senyal de que a colcú d'ells li socceix alguna desgracia.

I vetaquí que tot li va socceir an es pescador tal com aquell peixet li havia dit. Des cap de poc temps se casá i des cap d'unes quants anys tengué tres fiys amb santa pau de Deu, tan semblants que son pare mateix no los sabia distingir. Está clar, que un era es major, s'altra es mitjancer i s'altre es petit i prest, prest an es major li vengueren desitjos de veure terres i una matinda sense encomanar-se a Deu ni a Santa Maria ni fer-ho a sebre a ningú, sen aná de casseva.

Camina, caminarás, va fe deu llegos de camí sense aturar-se, fins que acosat pe sa son i sa fam entrá dins un bosc i allá dins sa nit el va agatar, i com sa soledat i sa fosca donen molta pó comensá a voure ánimes en pena i serps i animals ferosos i anyorá sos pares i ffs comensá a derramar liágrimes i a volé fugir.

Comensá a trescá per aquell bosc cercant sortida però de cop se trobá devora un barronc i allá hei vegé una joveneta gentil qu'estava ajonoiada en terra amb actitud de pregaria amb ses mans plegades i alsades cap al cel. Tenia ets uys blaus i figura hermosa, de cara bella i tan adolorida que li tocá el cor i amb gran cortesia com a cavallers pertoca li demaná li fes la mercé de contar-li com es que era allá i perquè estava tan trista.

I ellá amb veu encisadora, li va dir que be ho feria si estás segura de que sa dissort tengués remei, però que aquesta era tan grossa, que era en vá es contar-ho. Torná pregar-la aquell jove i ella ja que li demanava de tant bon cor així li va contar diguent-li:

—Dins aquest bosc hei viu un animal ferós tan descomunal i estrany que jamai n'hi ha hagut altre demunt la terra, lo qual té tan'espantats an els habitants d'aquest reinat, que amb e'l

han convengut q ue si los deixava en pau sos cabals i vides, cada día li entregarien una de les principals donzelles; t'avui per sort m'ha tocat a mi que son sa ffa del Rei. Ara ja no hi ha remei i ja qu'es així al manco vos anau-vos-ne i vos alliberaren de mort tan desastrosa.

Però aqueil jovenet era de pit esforat i cavaller com pertoca i desenvainant s'espasa va fe sagrament allá mateix de alliberar-la de tal perill o de morir en la lluita. Cosa que ellá, agrat ferm però amb greu va escoltar-ho per bé que volia.

Amb això arriba la mitja nit i assuixi se comensén a sentir bramuls i ciulos que atronaven l'espai i de dins una cova ne sorti un drac gros de forma tan estranya que son cap era de llevó i sa coa de serp amb viut dits a ses quatre potes i ales a s'esquena i tan horrible que feia feredat just es mirar-lo. Aquell jovenet el ve venir amb front seré i sang freda i amb sa ma as'espasa i just que'l tengué a frec de roba, s'habravoná i comensá a sortir sang d'aquell animalot i tots dos quedaren en terra entre mig de ciulos horribles i d'una gran polseguera que tot heu omplia. Pero el jove tenia un coratge formidable i duia una gran fe en son cor i per aixó girant ets uis al cel i demanant auxili a la Verge Maria, doná tants de cops d'espasa a l'animal ferós que'l deixá sense vida. Alló fou una gran maravella.

Desseguida corregué cap an aquella joveneta que de tanta por havia quedada com a morta i la doná coratge i demaná que fos ser vida de dir-li avoneren es seus pares que ell li acompanyaria. Ja hu crec que ella li digué i tot-duna plegats partiren cap el palau de als seus pares.

Seguirá

Aquest periódic está subjecte a censura esglesiaística.

LLEVANT

TIPOGRAFIA CATOLICA

— DE —

A. FERRER GINART

En aquesta impremta poden encarregar qualsevol treball d'impressió.

TARJETES DE VISITA I D'ANUNCI, RECORDATORIS, CARTES I SOBRES, FACTURES I TOTA CASTA DE TREBALLS TIPOGRÁFICS.

Especialitat en impresos per correus, mestres i carabiners segons els models oficials

Ademés en ella se poden demanar

ARTICLES DE PAPELERIA, TINTES OBJECTES D'ESCRIPTORI I LLIBRES DE TOTA CASTA.

Especialitats en llibres i articles escolars.

EN PREUS, COMPETEIX AMB LES MILLORS CASES DE FORA.

Carrer dels Quatre Cantons - ARTA

SERVICIO DE CARRUAJES
DE
BARTOLOMÉ FLAQUER
(A) MANGOL

A todas las llegadas del Ferrocarril hay coche que parte directo para Cadepera y Calarratjada y de estos puntos sale otro para todas las salidas de tren.

Hay también coches disponibles para las Cuevas y viajes extraordinarios.

AGENCIA DE TRANSPORTES

Se sirve encargos para Palma y Estaciones intermedias.

PLASETA DEL MARCHANDO.

GRANDES ALMACENES
San José
DE
Vda. Ignacio Figuerola

HOY, COMO NADIE
detalla en precios, esta casa, todas las

GRANDES NOVEDADES

Únicos almacenes que tienen en grandes existencias
TUDO LO QUE SE REQUIERE PARA
VESTIR Y CALZAR
y que venden más barato que nadie

Teléfono 217 | Precio fijo

ESTA CASA NO TIENE SUCURSALES

La Fonda Randa, de Esteva

Carré de Palma, 48—ARTA

SES OBERTA FA POC. TOT ES NOU
I LLAMPANT. SERVICI ESMERADISSIM

Prontitut

SEGUREDAT I ECONOMIA

¿Voleu estar ben servit?

EN JAUME PICO

(A) ROTCHET

ha posada una nova Agencia entre Artá i Palma

Serveix amb prontitut i seguredat tota classe d'encàrregs.

Direcció a Palma: Harina 38. An es costat des Centro Farmacéutic.
Artá-Figuerol 43

¡Artanencs, escoltau!

Si's paraigo está espenyat
i el voleu fe arretglá
n'Andreu Rauxé el dobará
be, barato i aviat.
En lo que també es trempat
es en teines de llauné
posa lligades d'acé
a ribells i greixoneres
adoba pelles, calderes
i máquinas de quinqué.

CARRER RECTA--ARTA

Ensaïmades i panets

En lloc se torben millós que a la

PANADERIA Victoria
ES FORN NOU
D'EN

Miquel Roca Castell

A sa botiga hei trobareu sempre pans, panets,
galletes, bescuits, rollets, i tota casta de pasticería

TAMBE SE SERVEIX A DOMICILI

Netedat, prontitut i economia

DESPAIG Carrer de Palma 3 bis. ARTA

¡ATENCIÓN!

Compra carros y carretones en cualquier estado se encuentren

Gabriel Carrió

PEDRA PLANA, 7 - ARTA

DISPONIBLE